

Хоменко Анастасія Олександрівна,
аспірант Національної академії внутрішніх
справ

ВОГНЕПАЛЬНА ЗБРОЯ, ЯК ПРЕДМЕТ НЕЗАКОННОГО ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ, БОЙОВИМИ ПРИПАСАМИ АБО ВИБУХОВИМИ РЕЧОВИНАМИ

Відповідно до статті 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [1]. На сьогоднішній день дотримання зазначених положень у статті Конституції потребує розроблення ефективного механізму для захисту прав та свобод громадян та людей і також удосконалення вже існуючих правових норм протидії кримінальним правопорушенням, що пов'язані з незаконним обігом зброї.

Незаконний обіг вогнепальної зброї порушує не тільки норму статті 263 Кримінального кодексу України, в якій встановлено кримінальну відповідальність за незаконне носіння, зберігання, придбання, передачу чи збут вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв [2], а також впливає на стан безпеки у нашій державі. Вогнепальна зброя, яка була здобута незаконним шляхом ставить під загрозу, як власність громадян, так і їх життя та здоров'я, посилює страх та відчуття незахищеності населення та нівелює в суспільстві зусилля держави та відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, щодо захисту від впливу загроз та нормального розвитку суспільства.

Слід розглянути більш детально вогнепальну зброю, як предмет кримінального правопорушення передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України.

Предметом кримінального правопорушення слід вважати речі матеріального світу з приводу яких та шляхом безпосереднього впливу на які здійснюється кримінально-протиправне посягання [3].

Відповідно до Наказу МВС України від 21.08.1998 р. № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» вогнепальною зброєю слід вважати ствольну зброю, яка призначена для ураження цілей

снарядами (крім гумових чи аналогічних за своїми властивостями снарядів несмертельної дії), що одержують спрямований рух у стволі (за допомогою сили тиску газів, які утворюються в результаті згоряння металевий заряду) та мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі, що перебуває на визначеній відстані [4].

Згідно зі статтею 3 Проекту Закону України від 10.12.2014 № 1135-1 зброя в Україні класифікується за: призначенням, принципом приведення в дію, характеристиками каналу ствола, розміром, принципом подачі боєприпасів під час стрільби, конструкцією магазину, кількістю боєприпасів, які вміщуються у зброї, кількістю стволів, типом застосовуваних боєприпасів [5].

За цільовим призначенням зброя поділяється на: зброю самозахисту, мисливську зброю, спортивну зброю, колекційну зброю, нагородну зброю, імітаційну зброю, навчальну зброю, багатоцільову зброю, зброю військового призначення, службову зброю, охолощену зброю та деактивовану зброю [5].

За принципом приведення в дію поділяється на: пневматичну зброю, вогнепальну зброю, газову зброю, електрошокову зброю [5].

За характеристиками каналу ствола поділяється на: гладкоствольну зброю, нарізну зброю, комбіновану зброю (зброю, до складу якої входить комбінація з нарізного та гладкого стволів) [5].

За розміром поділяється на: короткоствольну зброю та довгоствольну зброю [5].

За принципом подачі боєприпасів під час стрільби поділяється на: самозарядну автоматичну зброю, самозарядну напівавтоматичну зброю, зброю ручного перезарядження [5].

За кількістю боєприпасів, які вміщуються у зброї, поділяється на: однозарядну та багатозарядну зброю [5].

За конструкцією магазину поділяється на: зброю безмагазинну, багатозарядну зброю з невідокремлюваним магазином, багатозарядну зброю з відокремлюваним магазином [5].

За кількістю стволів поділяється на: одноствольну та багатоствольну зброю [5].

За типом застосовуваних боєприпасів поділяється на: зброю під патрони центрального займання та зброю під патрони бокового займання [5].

В свою чергу, ч. 1 ст. 263 КК України виключає гладкоствольну мисливську зброю, як предмет даного кримінального правопорушення.

На думку Навроцького В. О., гладкоствольна мисливська зброя не виступає предметом кримінального правопорушення через наявні її ознаки:

1) конструкція зброї не дозволяє стріляти нарізною кулею (що збільшує дальність і точність пострілу) [6].

2) вона призначена для прицільного пострілу на невелику відстань (кілька десятків метрів), в ній відсутні спеціальні прицільні пристрої, які дозволяють враховувати відстань до цілі [6].

3) така зброя не пристосована для прихованого переміщення [6].

4) зброя придатна для здійснення пострілу змінними зарядами – шротом різних розмірів різними кулями з врахуванням виду птахів чи звірів на які ведеться полювання [6].

Але відповідно до пункту 13 Постанови Пленуму Верховного Суду України №3 від 26.04.2002 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» обріз гладкоствольної мисливської рушниці буде вважатися предметом незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, через набування нових властивостей та втрати властивостей гладкоствольної мисливської рушниці [7].

Також враховуючи норму ст. 263 КК України кримінальна відповідальність за незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами настає за незаконне носіння, зберігання, придбання, передачу чи збут вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу. Відповідно до Наказу МВС від 21.08.1998 №622 дозвільна система поширюється на бойову нарізну військових зразків зброю або виготовлену за спеціальним замовленням, охолощену, нейтралізовану, несучасну, спортивну, мисливську вогнепальну зброю, бойові припаси до зброї, основні частини зброї, пневматичну, холодну зброю, пристрої та патрони до них, що належать підприємствам, установам, організаціям, суб'єктам господарювання та громадянам [4].

Підсумовуючи вище викладене, варто зробити висновок, що вогнепальна зброя поділяється на різноманітні види, які об'єднує одна ознака – здатність уражати живу або іншу ціль, що наділяє вогнепальну зброю властивістю підвищеної небезпеки, яке загрожує нормальному функціонуванню суспільства та нівелює зусилля держави, щодо створення умов для нормального розвитку та безпечного життя суспільства.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25–26, ст. 131.
3. Предмет злочину: теоретичні основи пізнання : монографія / А. А. Музика, С. В. Лашук. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2011. – 192 с.

4. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21.08.1998, № 622.

5. Проект Закону «Про цивільну зброю і боєприпаси» від 10.12.2014 р. №1135-1.

6. Злочини проти громадської безпеки, громадського порядку та народного здоров'я. Лекції для студентів юридичного факультету.- Львів: юридичний факультет Львівського державного університету ім. Івана Франка, - 1997.- 52С.

7. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами» від 26 квітня 2002 р. № 3.

Цимбал Аліна Володимирівна,

студентка ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: **Максименко Олена Василівна**, старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності ННІ № 1 Національної академії внутрішніх прав, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

ПОНЯТТЯ БІОТЕРОРИЗМУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Біотероризм – це активне використання біологічних агентів, таких як мікроорганізми, токсини чи інші біологічні матеріали, з метою викликати захворювання чи смерть у людей, тварин чи рослин, а також завдати шкоди екосистемі. Ця загроза стає особливо актуальною в контексті сучасних глобальних конфліктів і терористичних загроз. Україна, як і багато інших країн, зіштовхується з необхідністю адекватного правового реагування на можливі випадки біотероризму.

Біотероризм є складною і багатогранною проблемою, яка об'єднує аспекти кримінального, медичного та біологічного характеру. У питанні біологічної безпеки, на жаль, Україна відстає від багатьох країн світу. Нині тривають лише наукові дискусії та законодавчі